

Deklaracija o razvoju igralništva v Sloveniji

Družbeni konsenz in družbena odgovornost kot nujna pogoja razvoja

Povod

Igralniška dejavnost se je v Sloveniji v zadnjih petnajstih letih razvila v pomemben del turističnega gospodarstva, ki zaposluje veliko število ljudi in ustvari občuten delež prihodkov lokalnih skupnosti in državnega proračuna. Ob tem je zakonsko regulatorni sistem urejanja te dejavnosti zaostal za sodobnimi potrebami urejanja in usmerjanja dejavnosti, zato Republika Slovenija nujno potrebuje poglobljeno strokovno razpravo, posodobljeno strategijo razvoja dejavnosti in zakonodajo, ki bo dejavnost vsebinsko in institucionalno umestila v turistične strategije Republike Slovenije ter upoštevala trende razvoja dejavnosti v Evropski uniji. Obstoječi pravni in davčni okvir Republike Slovenije namreč temeljita na predpostavkah iz sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja, kar povzroča razvojne deviacije in nepotrebna trenja med podjetji, politiko in civilno družbo.

Oris trenutnega stanja

V Sloveniji posluje šest igralniških podjetij, ki prirajajo tako žive igre na srečo kot igre na srečo na igralnih avtomatih, Republika Slovenija pa je v preteklih desetih letih omogočila razvoj skoraj štiridesetih igralnih salonov, ki prirajajo samo igre na srečo na igralnih avtomatih. Poleg tega, da igralni saloni ne prirajajo živih iger na srečo, je glavna razlika med saloni in igralnicami lastniška struktura, saj so igralni saloni izključno v zasebni lasti, igralnice pa v večinski lasti državnih skladov (SOD, KAD) in lokalnih skupnosti. Prav tako je negativna značilnost igralniških podjetij v večinski lasti državnih skladov ter lokalnih skupnosti tudi v tem, da razen največjega, družbe Hit (čeprav to ne velja več v polni meri), ki se je sama v določeni meri že preoblikovala v turistično usmerjeno korporacijo, konstantno dosegajo izredno slabe rezultate, kar kaže na sistemsko, lastniško in davčno (progresivna davčna lestvica finančno izčrpava ta podjetja, dvojna vohavčitev na bruto realizacijo namesto na neto prihodke povzroča dodatne finančne obremenitve, nezmožnost odbijanja vhodnega DDV omejuje investicije in draži celotno poslovanje) neustreznost zakonodajnega okvira. Drobljenje igralniške dejavnosti, podeljevanje novih koncesij na območjih, kjer že obstaja igralniška ponudba, upoštevanje ozkih proračunskih učinkov pri širitvi dejavnosti, neusklajenost s turistično strategijo Republike Slovenije, različno dojetje družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja dejavnosti, odsotnost učinkovitega usmerjanja davčnih prihodkov dejavnosti v dvigovanje razvojne ravni lokalnih skupnosti in preživeta zakonodaja so pripeljali do panožne strukture, ki ne zagotavlja učinkovitega usmerjanja prihodkov dejavnosti v dvigovanje družbene blaginje ob minimiziranju negativnih učinkov. Poleg navedenega zakonodaja Republike Slovenije ne upošteva zakonskih sprememb in razvojnih trendov v sosednjih državah, kar je temelj za dodatna neravnovesja in nezmožnost transparentnega poslovnega načrtovanja.

Izhodišča za spremembe

Igralniška dejavnost mora dejansko postati del celovite turistične ponudbe Republike Slovenije, pri čemer morajo podjetja poslovati na podlagi nacionalne strategije razvoja igralništva in sodobne zakonodaje, ki morata vsebinsko opredeliti kriterije za podeljevanje koncesij v Republiki Sloveniji ter hkrati zagotoviti učinkovite instrumente za uveljavitev kriterijev razvoja, ki do sedaj niso bili vzpostavljeni. Država mora, poleg izpolnjevanja formalnih pravno-tehničnih zakonskih pogojev za opravljanje dejavnosti igralništva, pri podeljevanju koncesij analizirati tudi vsebinske kriterije kot so obstoječa igralniška ponudba na zaokroženem turističnem območju, absorpcijska sposobnost območja, kamor želi vstopiti nov koncesionar, umeščeno v strukturo obstoječe turistične ponudbe, ciljna tržna populacija ter izpolnjevanje kriterijev družbeno odgovornega poslovanja, ki vključujejo usposobljenost zaposlenih za odkrivanje problematičnih gostov, vzpostavljen sistem obveščanja gostov o nevarnostih prekomernega igranja in učinkovit sistem preprečevanja vstopa problematičnim igralcem. Takšen koncept razvoja dejavnosti zagotavlja, da se igralništvo dejansko razvija na območjih, kjer kakovostno nadgrajuje drugo turistično ponudbo in ne povzroča negativnih posledic, ki so v največji meri posledica geografske razdrobljenosti ponudbe in načrtno tržne usmerjenosti na lokalno prebivalstvo. Ob spoštovanju navedenih izhodišč je potrebno podjetjem v panogi omogočiti enakopravne pogoje za poslovanje in povečati njihovo prilagodljivost ter investicijski potencial, kar vključuje možnost dokapitalizacije in postopnega umika državnih skladov iz večinskega lastništva igralnic. Glede na dosedanje izkušnje izhaja, da korist države in lokalne skupnosti izhaja iz ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, plačevanja koncesije in davkov, lastništvo državnih skladov pa povzroča predvsem togost upravljalvske strukture in politizacijo poslovanja, kar dolgoročno ogroža konkurenčnost, delovna mesta in koristi lokalnih skupnosti ter lastnikov na splošno. Urejenost poslovanja in spoštovanje zakonskih standardov ter vsebinskih strategij mora država zagotavljati preko urejenega pravnega sistema, ne pa preko lastništva teh podjetij.

Cilj

Vzpostavitev družbenega konsenza med stroko, politiko in civilno družbo, ki mora pripeljati do tega, da Vlada Republike Slovenije v roku enega leta pripravi celovito strategijo razvoja igralništva v Sloveniji, ki mora vsebovati osnovne usmeritve razvoja ob upoštevanju izhodišč iz te deklaracije. Vlada Republike Slovenije v Državni zbor vzporedno s strategijo pošlje spremembe zakona o igrah na srečo, ki na novo opredeli kriterije za podeljevanje koncesij za posebne igre na srečo, poleg Ministrstva za finance, ki skrbi za pravno-tehnični nadzor, kot glavnega usmerjevalca razvoja igralništva določi Ministrstvo za gospodarstvo, ki je skrbnik strategije razvoja turizma, omeji število igralnih salonov, opredeli območja, kjer se na podlagi integriranega turističnega produkta v skladu z mednarodnimi izkušnjami koncentrirajo razvoj dejavnosti, določi standarde družbeno odgovornega poslovanja, vzpostavi nacionalni sistem preprečevanja negativnih posledic, jasno opredeli namenskost porabe koncesijskih sredstev, ki se zlivajo v proračune lokalnih skupnosti, predvsem pa določi nov davčni okvir, ki bo vsa igralniška podjetja z regresivnim obdavčenjem usmerjal v razvoj hotelskih, sprostitvenih in drugih neigralniških kapacitet.